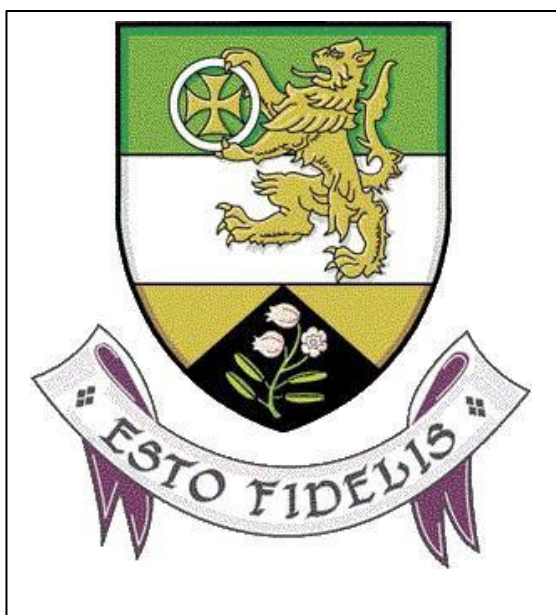

COMHAIRLE CHONTAE UÍBH FHAILÍ

OFFALY COUNTY COUNCIL

SCÉIM TEANGA

2017 – 2020

LANGUAGE SCHEME

2017 – 2020

CLÁR ÁBHAR

- Caibidil 1 - Réamhrá agus Cúlra
- Caibidil 2 - Achoimre ar na Seirbhísí a sholáthraítear agus ar leibhéal inniúlachta i nGaeilge
- Caibidil 3 - Cuspóirí Scéim Gaeilge Údaráis Áitiúla Uíbh Fhailí
- Caibidil 4 - An Scéim a Phoibliú, a Chur Chun Feidhme agus a Athbhreithniú

CAIBIDIL 1 **Réamhrá agus Cúlra**

Tá feidhm ag an Scéim seo maidir le Comhairle Chontae Uíbh Fhailí agus maidir le Ceantair Bhardasacha Bhiorra, Éadan Doire agus Thulach Mhór.

Aithníonn Comhairle Chontae Uíbh Fhailí go bhfuil sé de cheart ag ár gcustaiméirí gnó a dhéanamh linn sa teanga dá rogha. Dá bhrí sin, freastalófar orthu a mhéid is féidir agus iad ag déileáil linn, beag beann ar cé acu is fearr leo gnó a dhéanamh i nGaeilge nó i mBéarla. Ceann amháin de phríomhchuspóirí na Scéime Teanga seo is ea a chinntiú go bhfuil caighdeán níos airde seirbhísí poiblí ar fáil trí Ghaeilge toisc gurb íse an teanga náisiúnta agus an chéad teanga oifigiúil sa tír.

Cuimsítear sa Scéim seo forbhreathnú gairid ar na seirbhísí a sholáthraíonn Comhairle Chontae Uíbh Fhailí agus ar an leibhéal seirbhísí atá ar fáil i nGaeilge, i mBéarla agus sa dá theanga cheana féin.

Tá seirbhísí áirithe ann a bhfuil gach custaiméir ina dteideal de réir na bhforálacha is infheidhme go díreach d'Acht na dTeangacha Oifigiúla 2003, i.e., freagra i nGaeilge a fháil ar chomhfhreagras a seoladh i nGaeilge, foilseacháin a bheith ar fáil i nGaeilge, etc.

Tugtar cosaint do na cearta sin san Acht thuasluaite agus ní luaitear iad an athuair sa Scéim seo. Is é aidhm na Scéime seo feabhas a chur ar an soláthar seirbhísí trí Ghaeilge.

Dáta Tosach Feidhme na Scéime

Dheimhnigh an tAire Ealaíon, Oidhreachta, Gnóthaí Réigiúnacha, Tuaithe agus Gaeltachta an Scéim seo. Tiocfaidh sí i bhfeidhm le héifeacht ón 10 Aibreán 2017 agus beidh sí i bhfeidhm ar feadh tréimhse trí bliana ón dáta sin nó go dtí go ndeimhneoidh an tAire Scéim nua de bhun Alt 15 d'Acht na dTeangacha Oifigiúla, cibé acu is déanaí.

Forbhreathnú ar Chontae Uíbh Fhailí

Tá achar 493,985 acra (199,981 heicteár) ann i gContae Uíbh Fhailí agus tá cónaí ar 78,003 dhuine sa chontae de réir an daonáirimh is déanaí (Daonáireamh 2016). Tá 19 gcomhalta thofa ag Comhairle Chontae Uíbh Fhailí. Bunaíodh trí Cheantar Bardasacha leis an Acht um Athchóiriú Rialtais Áitiúil, 2014, ba iad sin: Ceantar Bardasach Bhiorra, Ceantar Bardasach Éadan Doire agus Ceantar Bardasach Thulach Mhór.

Straitéis Chorporáideach

Tá an Straitéis Chorporáideach leagtha amach i b*Plean Corparáideach Chomhairle Chontae Uíbh Fhailí 2015 – 2019*.

Ráiteas Misin

“An áit is fearr is féidir chun Cónaí, Oibriú agus Infheistiú ann agus chun Cuairt a Thabhairt air a dhéanamh de Chontae Uíbh Fhailí”

Croíluachanna

Tá ár gcroíluachanna bunaithe ar phrionsabail an dea-rialtais áitiúil agus tá siad ag croílár dár ngníomhaíochtaí uile. Tá siad mar bhonn leis an sainordú atá againn ceannaireacht agus seirbhís chost-éifeachtach éifeachtúil a sholáthar dár gcustaiméirí. Tá na croíluachanna seo a leanas ábhartha maidir le hobair Chomhairle Chontae Uíbh Fhailí chun an Ghaeilge a chur chun cinn:

- **Daoine** Is iad daoine a sholáthraíonn ár seirbhísí ar son daoine, agus tá meas ar dhaoine, ar dhaoine aonair agus ar phobail ina chuid dhílis d’obair Chomhairle Chontae Uíbh Fhailí.
- **Daonlathas** Tacaímid le cinnteoireacht eolach ag ár n-ionadaithe tofa agus spreagaimid rannpháirteachas agus rannpháirtíocht sa phróiseas daonlathach.
- **Ionracas** Cuirfimid ár gcuid oibre i gcrích ar bhealach macánta ionraic, agus an dea-cháil atá ar Chomhairle Chontae Uíbh Fhailí á cosaint againn, agus déanfaimid cinntí chun leas an phobail.
- **Cáilíocht** Soláthróimid seirbhísí de réir an chaighdeáin is airde is féidir laistigh de na hacmhainní atá ar fáil.
- **Comhpháirtíocht** Oibreoidimid i bhfíor-chomhpháirt chun dea-thorthaí a bhaint amach do Chontae Uíbh Fhailí.

Príomhghníomhaíochtaí Chomhairle Chontae Uíbh Fhailí

Feidhmíonn an Chomhairle faoi ocht gcinn de rannóga seirbhíse, is iad sin:-

- Tithíocht agus Foirgníocht
- Bóithre, Iompar & Sábháilteacht
- Seirbhísí Uisce
- Bainistíocht Forbartha, Forbairt Gheilleagrach agus Pobal
- Seirbhísí Comhshaoil
- Áineas agus Taitneamhacht
- Talmhaíocht, Oideachas, Sláinte agus Leas
- Seirbhísí Ilghnéitheacha

Príomhphointí Teagmhála le Custaiméirí

Is iad na príomhphointí seirbhíse do Chomhairle Chontae Uíbh Fhailí ná Áras an Chontae i dTulach Mhór agus na hOifigí Ceantair Bhardasaigh i mBiorra, in Éadan Doire agus i dTulach Mhór. Tá líonra leabharlann ann ar fud an Chontae freisin a mbíonn teagmháil shuntasach acu le custaiméirí.

Idirghníomhaíonn an Chomhairle le raon leathan Ranna Rialtais, Gníomhaireachtaí Stáit, Comhpháirtithe Sóisialta, Eagraíochtaí Forbartha Áitiúla, Grúpaí Gnó agus Pobail, agus Cumainn Chónaitheoirí, etc. Baineann an Chomhairle úsáid fhairsing mhéadaitheach as an Idirlíon agus as na meáin shóisialta agus í ag déileáil le custaiméirí. Beidh siad sin ina meán tábhachtach maidir leis an nGaeilge a chur chun cinn amach anseo i gContae Uíbh Fhailí.

CAIBIDIL 2

Achoimre ar na Seirbhísí a sholáthraíonn Rannóga na Comhairle agus ar leibhéil inniúlachta i nGaeilge

Réamhrá

Leagtar amach sa Chaibidil seo an scéal maidir le soláthar seirbhísí ag rannóga aonair laistigh de Chomhairle Chontae Uíbh Fhailí agus maidir leis an inniúlacht atá ag na rannóga sin i nGaeilge.

Is gá dár rannóga íosleibhéal inniúlachta a bheith acu chun gnó a dhéanamh trí Ghaeilge. San am i láthair, níl aon rannóg sa Chomhairle in ann a seirbhísí a sholáthar go hiomlán trí Ghaeilge agus trí Bhéarla araon, áfach.

Tionscnaimh atá ar siúl i gComhairle Chontae Uíbh Fhailí faoi láthair

- Scaiptear an Fógra Cruinnithe ar ár gcomhaltáí tofa i nGaeilge agus i mBéarla.
- Tá oiliúint i nGaeilge labhartha á cur ar fáil.
- Tá tiomantas láidir ann chun tacú leis an nGaeilge inár seirbhís Leabharlainne.
- Reáchtáiltear scéalaíocht agus sleachta filíochta Gaeilge inár leabharlanna áitiúla gach bliain chun tacú le Seachtain na Gaeilge. Tacaíonn an Rannóg Ealaíon agus an Rannóg Seirbhísí Corparáideacha le Seachtain na Gaeilge freisin.
- Tá gné dhátheangach ann dár bhFáiltithe Sibhialta agus dár searmanais bhronnta teastas.
- Is i bhformáid dhátheangach atá ár bpáipéarachas, lena n-áirítear páipéir litreacha, duillíní deamhéine, etc.
- Féachann Comhairle Chontae Uíbh Fhailí le húsáid na Gaeilge a chur chun cinn.
- Tá ár gCairt Custaiméirí scríofa i nGaeilge agus i mBéarla araon.
- Leantar ar aghaidh le stoc leabhar Gaeilge a choimeád ar bun.
- Is i bhformáid dhátheangach atá roinnt dár bhfoirmeacha iarratais ar sheirbhísí.
- Glactar páirt i nDáil na nÓg ar bhonn náisiúnta, a chuireann a chuid gnó i gcrích trí Ghaeilge agus trí Bhéarla.

CAIBIDIL 3

Gealltanais a thugtar faoi Scéim Gaeilge Chomhairle Chontae Uíbh Fhailí

Cuirfear foireann cur chun feidhme ar bun, rud a bheidh ionadach do limistéir feidhme na Comhairle. Ullmhóidh an fhoireann plean cur chun feidhme ansin, mar aon le sceideal na ngníomhartha a theastaíonn chun na gealltanais a thugtar sa Scéim a chomhlíonadh.

1. Doiciméid Scríofa

1. Faoi dheireadh thréimhse na Scéime seo, is ar fáil i nGaeilge agus i mBéarla araon a bheidh gach ceann de na foirmeacha iarratais nua agus na bileoga gaolmhara arna dtáirgeadh ag Comhairle Chontae Uíbh Fhailí. A luaithe a nuashonrófar iad, cuirfear foirmeacha iarratais agus bileoga gaolmhara atá ann cheana ar fáil go dátheangach. Leanfar ar aghaidh le doiciméid de chineál teicniúil a fhoilsiú i mBéarla amháin.
2. Faoi dheireadh thréimhse na Scéime seo, beidh aon duine atá ag iarraidh Fógraí bliantúla Athnuachana ar Cheadúnas Madraí in ann na fógraí sin a fháil i nGaeilge agus i mBéarla.
3. Faoi dheireadh thréimhse na Scéime seo, beidh beannú tosaigh agus ráitis deiridh i nGaeilge ar áireamh i ngach píosa comhfhreagrais.
4. Ó thosach feidhme na Scéime, is i bhformáid dhátheangach a bheidh gach preaseisiúint agus ráiteas ina bpléitear le cúrsaí Gaeilge a sheolfar chuig na meáin.

2. Teicneolaíocht Faisnéise

1. Ó thosach feidhme na Scéime seo, cuirfear séanadh ríomhphoist dátheangach isteach ag deireadh gach ríomhphoist.
2. Tá Comhairle Chontae Uíbh Fhailí freagrach as an suíomh Gréasáin www.offaly.ie a riar, rud ar a bhfuil faisnéis a bhaineann le Ceantair Bhardasacha Thulach Mhór, Bhiorra agus Éadan Doire. Faoi dheireadh thréimhse na Scéime seo, beidh an t-ábhar statach ar fad ar na leathanaigh bhaile sin den suíomh Gréasáin ar fáil i bhformáid dhátheangach.
3. Beidh leathanaigh eile den suíomh Gréasáin, an rannán Comhairliúcháin agus Aiseolais ina measc, ar fáil i bhformáid dhátheangach faoi dheireadh thréimhse na Scéime seo freisin.
4. Má tharlaíonn sé go dtabharfaidh Comhairle Chontae Uíbh Fhailí aon suíomh Gréasáin nua isteach le linn thréimhse na Scéime, tá sé comhaontaithe go mbeidh codanna den suíomh sin ar fáil i bhformáid dhátheangach.
5. Amhail i gcás fhormhór na n-údarás áitiúil eile, is í an Ghníomhaireacht Bainistíochta Rialtais Áitiúil a sholáthraíonn formhór na gcóras i gComhairle Chontae Uíbh Fhailí.

Iarrfaimid ar an nGníomhaireacht córais nua a chur ar fáil lena bhféadtar freastal ar an nGaeilge. Ina theannta sin, iarrfaidh an Chomhairle ar an nGníomhaireacht a chinntiú gurb amhlaidh, i gcás go mbeartaítear uasghráduithe a dhéanamh ar aon chóras ríomhaire atá ann cheana, go mbeidh an córas athbhreithnithe in ann freastal ar an nGaeilge.

6. Uasghrádófar seirbhísí idirghníomhacha atá ann cheana a luaithe a bheidh acmhainní ar fáil agus a mhaolóidh brúnna eile oibre. Déanfar seirbhís idirghníomhach amháin ar a laghad, i.e., an leathanach “Déan Teagmháil Linn”, a uasghrádú chun bheith dátheangach faoi dheireadh thréimhse na Scéime seo.
7. Bunófar rannán Gaeilge ar an Inlíon mar thaca agus acmhainn don fhoireann. Déanfar iniúchadh ar an bhféidearthacht atá ann foclóirí leictreonacha Gaeilge a úsáid laistigh den eagraíocht.

3. Cumarsáid

1. Is i nGaeilge a bheidh na ceantásca agus na buntásca uile ar ár bpíosaí fógraíochta.
2. Tá an fáiltiú ar an gcéad pointe teagmhála leis an bpobal. Ar aon dul leis an ardchaighdeán seirbhíse do chustaiméirí a thairgeann Comhairle Chontae Uíbh Fhailí don phobal, comhlíonfar na gealltanais seo a leanas bliain amháin tar éis thosach feidhme na Scéime seo:
 - a. Is i nGaeilge a bheannóidh baill foirne fáiltithe agus lasc-chláir do chustaiméirí ar an bhfón, agus ainm Gaeilge na heagraíochta á thabhairt acu ag an am céanna.
 - b. Beidh na beannachtaí bunúsacha Gaeilge ar eolas ag baill foirne fáiltithe agus lasc-chláir.
3. I gcás comhaltaí tofa ar mian leo an Ghaeilge a labhairt le linn Cruinnithe Comhairle, tabharfar spreagadh dóibh déanamh amhlaidh.
4. Faoi dheireadh thréimhse na Scéime seo, beidh píosa Gaeilge ar áireamh sa bheannú agus san aitheasc oscailte ag gach imeacht poiblí agus ag gach oscailt oifigiúil de chuid na Comhairle. I gcás aon duine ar mian leo an Ghaeilge a labhairt ag imeachtaí nó ag cruinnithe poiblí den sórt sin, éascófar iad déanamh amhlaidh.
5. Beidh píosa Gaeilge ar áireamh san aitheasc oscailte ag gach cruinniú amach anseo de chuid Chomhairle na nÓg.
6. Beidh aitheasc fáilteach i nGaeilge agus i mBéarla ar áireamh i ngach searmanas dámhachtana i leith cláir don ógra a eagróidh an Chomhairle amach anseo.
7. Déanfaimid iniúchadh ar an bhféidearthacht atá ann Oifigeach Gaeilge a earcú chuig Comhairle Chontae Uíbh Fhailí.
8. Leanfaidh an Chomhairle ar aghaidh le hobair a dhéanamh le baill foirne atá inniúil i

nGaeilge agus iarrfaidh sí orthu seirbhísí a sholáthar i nGaeilge ar fud raon seirbhísí éagsúla. Le toiliú uathu, sainaitheofar na baill foirne sin dár gcustaiméirí ar an suíomh Gréasáin.

4. Oiliúint agus Forbairt

- Faoi réir na hacmhainní riachtanacha a bheith ar fáil, tabharfar spreagadh do bhaill foirne na Comhairle agus do chomhaltaí tofa feabhas a chur ar a scileanna i nGaeilge agus tairgfear oiliúint dóibh chun é sin a dhéanamh, rud a mhéadóidh úsáid na Gaeilge ar fud na heagraíochta.
- Cuirfear feacht ar an nGaeilge ar áireamh mar chuid den oiliúint Ionduchtaithe agus den oiliúint Seirbhíse do Chustaiméirí araon.
- Faoi réir na n-acmhainní riachtanacha a bheith ar fáil, déanfaidh an Chomhairle iarracht tacú le feabhas a chur ar scileanna i nGaeilge labhartha, i gcomhar le Gaelchultúr. Faoi réir na n-acmhainní riachtanacha a bheith ar fáil, eagrófar teagasc áitiúil le haghaidh oifigh agus/nó baill foirne ar mian leo feabhas a chur ar a scileanna i nGaeilge labhartha ag imeachtaí poiblí. Úsáidfear frásaí Gaeilge in *“Inside View”*, nuachtlitir foirne na Comhairle, agus táthar ag súil go gcuirfear baill foirne ar an eolas faoin dul chun cinn trí ailt rialta a fhoilsiú ar an ábhar, etc.

5. Poist Shainithe Ghaeilge

- Ag féachaint do bheartas an Rialtais maidir le soláthar feabhsaithe seirbhísí i nGaeilge, sainaitheoidh an Chomhairle, faoi dheireadh chéad bhliain na scéime, aon phoist dá bhfuil inniúlacht i nGaeilge ina riachtanas. Déanfar gach iarracht na riachtanais sin a chomhlíonadh faoi dheireadh thréimhse na scéime seo, ag féachaint, de réir mar is cuí, do bheartais earcaíochta, ardú céime agus oiliúna. Cuirfidh an méid sin ar chumas na Comhairle feabhsúchán leanúnach na seirbhísí i nGaeilge a phleanáil agus a chur in ord tosaíochta ar bhealach níos straitéisí.

6. Logainmneacha

- Faoi réir an cistiú riachtanach a bheith ar fáil, cuirfear ainmchláir dhátheangacha in airde i roinnt teorainneacha Baile Fearainn chun feacht a ardú ar ainmneacha traidisiúnta na gceantar.
- Le linn di breithniú a dhéanamh ar thograí chun forbairtí a ainmniú, e.g., eastáit tithíochta, sráideanna, ionaid siopadóireachta, etc., cuirfidh an Chomhairle úsáid na Gaeilge, an chultúr Ghaelaigh agus na hoidhreachta Gaelaí chun cinn.
- Úsáidfí an Chomhairle an leagan Gaeilge oifigiúil de logainmneacha Gaeltachta le

haghaidh gnó oifigiúil, faoi mar atá ar fáil ar an suíomh Gréasáin www.logainm.ie.

CAIBIDIL 4

An Scéim a Phoibliú, a Chur Chun Feidhme agus a Athbhreithniú

An Scéim a Phoibliú

Fógrófar an Scéim ar na bealaí seo a leanas:

- An Scéim a fhoilsiú ar shuíomh Gréasáin agus ar inlín na Comhairle
- Cóip den Scéim a scaipeadh ar ghníomhaireachtaí cuí, ar chomhlachtaí poiblí agus ar dhaoine aonair ar spéis leo an Scéim.

Cuirfear cóip den Scéim ar aghaidh chuig Oifig an Choimisinéara Teanga.

An Scéim a Chur Chun Feidhme agus a Athbhreithniú

Déanfaidh Comhairle Chontae Uíbh Fhailí athbhreithniú bliantúil ar an dul chun cinn a bhíonn á dhéanamh ar ghealltanais na Scéime. Cuirfear Foireann Bhainistíochta na Comhairle ar an eolas faoin dul chun cinn ina leith sin. Beidh sonraí ar fheidhmíocht sa bhliain le fáil inár dTuarascáil Bhliantúil freisin.

Is ionann an leagan Béarla agus buntéacs na scéime seo.